

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 14.

A métely.

Olyan, mint a lavina. Egy kis kavics, vagy egy maroknyi hó nekiindul, fenn, az égbe vesző hegyesútcson, aztán nő, nő, folyton nő. Mindig több és több hó tapad hozzá; alá rohantában retentessé lesz. Erdőket irt, falvat söpör el a föld színéről és nincs, a mi gátat vessen neki, míg magától meg nem áll.

Avagy ki gondolta volna, ezelőtt csak 8—9 esztendővel is, hogy a mi józan népünk lelkében is felburjánozzék a szocializmus, ez, a világesavargók, munkakerülők és hazátlan sehonnaiak mindent felkavaró hitvallása?

Mekkora megdöbbenést keltett, ezelőtt néhány évvel az alföldi szocialisták első bemutatkozója? Őszinte csodálkozással nézett mindenki a jámborképű, szürögubás szocialistákra és bizony megmosolyogták őket.

Pedig már akkor elhintették a lelketlen izgatók a nép lelkében az új hitvallást, a szocializmust.

És hullott, terjedt a métely azóta. Hihetetlenül gyorsan. A tavalyi szűk esztendő, meg a sok elemi csapás éppen kapóra jött az izgatónak. Kenyér nélkül maradt sok helyütt a nép; az ilyen népet pedig könnyű megrontani fényes ígérekkel.

S most, akár mint is vegyük a dolgot, bizony nem találunk széles Magyarországon olyan vidéket, a hol ne lenne mételyes a nép az új tanoktól.

Alig mulik nap, hogy innen is, onnan is újabb hír ne érkeznek szocialis lázongásokról.

A motto mindenütt egy: Agyon kell ütni az urakat és fel kell osztani a földet!

Nagyon természetes dolog az, hogy a tanulatlan nép így értelmezi az új tant. Kenyér kell neki, mert éhes; de vér is, mert indulataiban inkább állat, mint ember.

Szurony itt nem orvosság, a katonaság nem megoldás; más kell: a mi alapjában orvosoljon.

Mikor már egyszer oda fejlődik a dolog, hogy a kabátos, értelmes ember élete nem biztos, csak azért, mert értelmes, s ha egy szövényt, vagy egy szuronydűfés elegendő ahhoz, hogy vasvillára kapjon egy egész falu és irtson, pusztítson mindent, a mi nem a maga fajtája-beli, akkor nem lehet megnyugtató az a pillanatnyi csend, a mit a fegyveres hatalom közbelépése teremt ideig-óráig.

Nehéz itt a kigázolás, meg kényes dolog is.

Erőszak aligha segít.

Ha csak az nem, a mit eddig elmulasztottak a minden baj okozóival szemben alkalmazni.

Szüntesd meg az okot, megszűnik az okozat is.

Szigoru eljárás a szocialista izgatókkal szemben. Gyűléseiknek szigorubb ellenőrzése, esetleg a gyülekezési jog megszorítása. Ez csak a kezdet.

Bölcs agrár-politika, szövetezeket

ápolása, terjesztése a folytatás s ezzel kapcsolatban a merkantil és börze politika abbahagyása.

Az alap pedig: ápolni a vallásos életet.

Ilyenformán talán még meg lehet gátolni azt, hogy a métely tovább terjedjen és mélyebbre plántálódjék a népnek lelkében.

De a míg a nép közt szabadon járhatnak s kelhetnek az izgatók, míg börze-politika, vallás-ellenes hajsza járja, nem lesz béke, nem lesz nyugalom, csak lázongás és vérontás, — az szent igaz.

—i.

A pénzügyi bizottság általános jelentése az 1898. évi állami költségvetésről.

A képviselőház mai ülésén Hegedűs Sándor, a pénzügyi bizottság előadója, a következő jelentést terjesztette elő:

A bizottság az 1898. évi állami költségvetést, mely a rendes kiadásokban 7.827.847 frttal, a rendkívüliekben (átmeneti és beruházási kiadásokat összevéve) 15.142.853 frttal és így összesen 22.970.700 frttal haladja meg az 1897. évi előirányzatot, e jelentékeny kiadási emelkedés dacára, kevés változtatással, ajánlja a t. képviselőháznak elfogadására. Teszi és kell tennie ezt azért, mert a kiadások emelkedését egyfelől túlnyomó nagy részben (19 millió forintot meghaladó összegben) törvények okozzák, vagy pedig azok a bevételek fokozásával járó üzemi kiadásokból származnak és másfelől csak jelentéktelen részben keletkeznek személyzettszaporításából, a már számításba vett 1893. IV. t. cikkben kivüli, fizetésjavításokból és az állam fokozottabb tevékenységéből kulturális téren. E tételeknek részben más kiadások csökkentése, vagy megszűnése csinál

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

K é t c s ó k.

(Rajz.)

Írta: Thury László.

Jenő tizenhat éves, nyurga növésű, idétlen hangú fiú, tehát éppen beillik a férfinem kamaszoknak nevezett osztályába. Nagy széles fülei mint fehér vitorlák lebbsenek ki a magas szálás füből, a melyben különben egészen eltűnik. Szürke szemei mozdulatlanul egy helyre vannak szegezve. Erzsike hajlékony, sugár alakjára.

Jenő szerelmes. Gyermek szívének minden csepp véréte égeti az a leírhatatlan, elmondhatatlan érzelm, a melyet sokszor úgy szeretnének kiszakítani szívükből, de ez nem engedi magát, visszahuzza, mint mágnas a vasat.

Jenő is sokszor elátkozta már a sorsot, a mely odavetette vakációra a Szamos locsogó hajjai mellé és a mely elibe, utjába hozta ezt a kiállhatatlan Erzsikét, a kinek az igazat megvallva és melleleg megjegyezve gyönyörű csillogó fekete szeme, sűrű tömött ébenhaja és nyulánk, sugár termete van. És még hozzá unokatestvére; bizalmas lábón kell vele állnia,

mint előzékeny kedves rokonnak. Tartania kell a befőttes üveget, miközben Erzsike keskeny fehér kezeivel ezeket kötözgeti, utána kell vinnie a nagy kosarat, ha másnapra a kertben babot vagy borsót szed, társaságot kell képeznie körülötte, ha délutánonként kis kötökosarával leül a nagy diófa alá a kis kerek asztal mellé.

A rossz nyelvek ugyan azt mondják, hogy Jenő mindezt jószántából és szivesen teszi; de nehiyijünk nekik. Annyi tény, hogy a sors csakugyan erősebb volt, s beledobta az ellenálló Jenőt a szerelem sötét vermébe. Eleinte ugyan erősen tiltakozott az erőszak ellen, de végre ő is belenyugodott, mint annyian mások, s már elég merész volt ábrándokat szőni, a melyek közel 5—6—8 év múlva elérendő végnélküli boldogságot ígértek számára.

Ma mégis bántja, nyugtalanítja valami. Erzsike ismét ott ül a diófa alatt s úgy lát-látszik, valami fontosat beszélhet az ő Lóri hugának, mert néha elpirul, sötét szemeit lelesüti, majd lopva ő rá tekint. Jenő ilyenkor hirtelen elfordítja kutató tekintetét, s nagy buzgalommal igyekszik meglátni a sárga rigót, a mely a sűrű lomb közül le-le kiált:

«Bolond fiú! Bolond fiú!»

De a füle azért ott van, s elég nagy hozzá hogy elfogja a sugva ejtett szót, mely nesztelenül surrant tova a puha, hajlongó fűszálak közt.

«Ma bizonyosan eljön!»

Eljön? Ki? S egyszerre mintha villám cikláznék át a sötétségen, előtte áll Szőke Tóni alakja, a fess, göndör-fekete bajszu ügyvédsegédé, a ki a jegyzőéknél van látogatóban, valami homályos sejtélem vág keresztül a lelkén; érzi, hogy ellenfele akad, akivel meg kell küzdenie, a kit meg kell semmisítenie.

De a jellem még gyermekes, idétlen, hirtelen vakmerőséggel tör ki belőle.

«Tóni? Az a fekete monoklis gigerli? Az a sovány, arczfintorgató alak?»

Erzsike összerenzen. A harag pirosra festi arcát, szeméren nem hagyja szólani.

Jenő látja ezt, s most már bizonyossá válik sejtelmében. Felugrik a füből, s kiegyenesedik. Most már nem csunya, nagy szürke szemei kitégülnak, s mély tüzzel villannak meg az összehuzott szemöldök alatt.

A beállott csendet Lóri töri meg.

«Igenis, Tóni fog ma este eljönni, a ki bizonyosan szebb, mint te s a kivel jobban el lehet mulatni, mint te veled!»

Jenő le van sújtva a keserű igazságtól. Az

Alkalmi vétel!

Telefon összeköttetés

Előre haladt idény miatt, az összes téli áruk, u. m. Jäger alsók és harisnyák, posztó cipők és csizmák téli (loden) kalapok rendkívül le-szállított árban csakis

REICHARD áruházában

Nagyvárad, Fő-utca.

(Orsolya zárda épület) kaphatók.

a marburgi cipő-gyár egyedüli főraktára.

helyet; úgy, hogy a szabad bírálatnak és megállapításnak korlátai oly szűkre voltak — a fenti tényezők által — szabva és ezen korlátokon belül minden egyes tétel oly annyira megokolt-nak tűnt fel előttünk, hogy az állam háztartási mérleg szigorú szemmel tartásával és a takarékosság követelményeire való minden tekintet mellett is, azokat elfogadandónak véleményeztük.

Érdekesnek tartjuk ide igatni a korábbi törvények intézkedései folytán keletkezett azon új kiadások, illetőleg költségzaporodások összegét, melyek az 1898. évi állami előirányzatot már eleve a legnagyobb mértékben megterhelik, az 1897. évi előirányzattal szemben.

Ezek a következők:

A díjnokok anyagi helyzetének javítására 30.000 frt. Az állami alkalmazottak illetményeinek szabályozására 450.000 frt. Konstantinápolyi consuli főtörvényekre 27.335 frt. A budapesti állami távbeszélő hálózat bérletének megszüntetésére 413.500 frt. A honvéd nevelő- és képzőintézetre 356.025 frt. Az egyetemi építkezésekre 55.000 frt. A vasuti beruházási kölcsön szükséglete 60.000 frt. A m. kir. államvasutak hálózatán eszközözlendő beruházásokra 17.400.000 frt. Összesen 19.331.860 frt.

A múlt évhez képest pedig az üzemi kiadási többlete kitesz 4.313.173 frt, a minek azonban fokozottabb mértékben felel meg az illető czimeken a bevételek emelkedése is.

Ezekből kitűnik az 1898. évi állami előirányzatban előforduló főbb változások természete és meg van adva annak magyarázata is, hogy a költségvetésben sokat változtatni nem lehetett.

Ezek elősorolásával kettőt akarunk bebizonyítani. Egyfelől azt, hogy államháztartásunk csaknem fél milliárd (498.240.570) forintba menő kiadásai még csak ki sem merítik egy év állami tevékenységének pénzben kifejezhető értékét, mert ezenkívül az állam útján még jelentékeny összegek dolgoznak főleg kulturális és gazdasági téren, termékenyítőleg; másfelől azt, hogy *állami évi költségvetésünk keretei sok irányban túllépte már az államj tevékenység.* E tekintetben az intézkedések hasznos és üdvös volta mellett azonban szem előtt kell tartani a budgetjog és nyilvántartás azon helyes pénzügyi politikai követelményét is, hogy minden kiadás, mely az évi állami költségvetés összeállításánál tudva van, lehetőleg beillesztessék, habár esetleges külön fedezetének átfutó tételként való felvétele mellett is, az évi előirányzatba. Nemesak az államháztartás egyöntetűségének és ellenőrzésének lehető biztosítása követeli ezt meg, de a közvélemény tájékozása is, mert ennek igényeit és követeléseit így jobban lehet kielégíteni és mérsékelni is, mintha nem látja együtt az évkiadásokat, melyek az államháztartáshoz tartoznak.

Ez mint egyik irányadó szempont vezetett, midőn az 1898. évi előirányzatot átvizsgáltuk és azon a kormányval egyetértőleg a változásokat eszközöltük.

Igy lesz összkidás 498.721.570 frt, összes bevétel 498.775.291 frt. Fölösleg 53.121 frt.

A honvédelmi tárczában az új katonai intézetek felállításával kapcsolatos építkezésekre vonatkozó összeget fedezetével együtt a budgetjog és nyilvántartás érdekében vettük fel. Ezenkívül még felmerült két szükségleti tétel képzése. Egyik a kereskedelmi tárcza javára az 1897. XVIII. t. cikk által a *párisi kiállításra* megszavazott 1.580.000 frt. 1898-ban igénybe veendő részének előirányzása. Azonban miután ezt a szükségletet még a kiállítási bizottság sem állapította meg és a miniszter sem volt képes megszabni, azon kijelentés mellett, hogy erre vonatkozólag a miniszter az idén — a mennyiben szükséges — külön előterjesztést tesz a törvényhozásnak a bizottság elküldt attól, hogy erre vonatkozólag az 1898. évi előirányzatba valamely tétel felvételessék.

A költségvetés átvizsgálása alkalmával feltűnik a bizottságnak az *átruházási jog igénybevételének túllengése.* A bizottság *felhívta a kormány figyelmét* e körülményre, mert belátja ugyan, hogy egyes kivételes esetekben a pauszális előirányzat és kezelés a jó gazdálkodás követelményeinek is inkább felel meg, de csak a czélszerűségi szemponton túlmenni nem kell és a megállapítható előirányzatban lehetőleg kerülni kell minden átruházást, mi csak a nyilvántartást és ellenőrzést nehezíti meg.

Az *adóreformok* sokszor sürgetett ügyéről a pénzügyminiszter csak nem rég, 1897. december 6-án tett jelentést a t. képviselőháznak. Azóta ez ügy az idő rövidségénél fogva lényegesen nem változhatott. De azt hisszük, helyesebbnek kell a kormánynak az egyenes adók reformjának előkészítésében követelt óvatos, körültekintő eljárását, hogy — a mint a pénzügyminiszter ur mondá, — előbb főleg a föld, — a házadót minden tekintetben és pedig az állami adóügyi, az adósok: jövedelmi és kereseti viszonyaiban és a terveknek ezekre kiható vonatkozásaiban beható tanulmánya — és adatgyűjtés tárgyával teszi, hogy így a tervezett reform igazságosabb teherfelosztás, a bel- és külföldi tapasztalatok biztos alapjára építtessék. Természetes, hogy a mostani rendszeranomáliái és aránytalanságai nem engedik, hogy a reform sürgetésével csak egyszer is elhallgassunk, habár ezzel azt elhamarkodni és az évtizedekre szóló munkát elrontani épen nem akarjuk.

A *fogyasztási adók* reformja tekintetében azon helyes kettős szempont által vezérelteti magát a kormány, a pénzügyminiszter ur a bizottságban újra kijelenti, hogy egyfelől: a fogyasztási adók jövedelme a fogyasztási kerü-

letnek egészen biztosíthatnák, másfelől, hogy a fogyasztási adóknak alávett iparágak életképességére, fejlesztésére az adórendszer és mérték minden irányban, tekintettel legyen. Azt is kijelenté a miniszter, hogy a szempontokat a kormány érvényesítette, ez Ausztriával tervezett gazdasági kiegyezésben is, úgy, hogy sajnálni lehet, hogy tőle és Magyarországtól nem függő akadályok miatt, a tervét már eddig is keresztül nem vihette. Megnyugvásunkra szolgál azonban az, hogy egy vagy más formában *csakis ezen szempontok érvényesítésével akarja a kormány* a fogyasztási adók reformját megoldani. Igen természetes, hogy ezt is sürgősnek tartjuk.

A *valutarendezés* nagy műve, a most lefolyt évben — fájdalom, — *nem igen haladt előre.* A kormány folytatja az előkészületeket és *változatlan program alapján* állhatatosan törekszik a feladat megoldására, de ebben külső körülmények akadályozzák.

A törvényhozás előreláthatólag 1898-ban nem lesz abban a helyzetben, hogy a sürgősebb és időhöz kötött feladatok mellett a közigazgatás reformjáról is foglalkozhassék, sőt a kormánytól is csak azt követelhetjük, hogy ennek előkészítését egy perczig se tévessze szem elől. De ezt — a jövő érdekében. Követelnünk kell, — mert az állami consolidatio alapfeltétele az és így nem csak politikai erőnk, de kulfurális haladásunk és pénzügyeink szilárd-ságának alapja is. Így kívánatos, hogy mire az időhöz kötött nagy munkák be lesznek fejezve a közigazgatási reform úgy legyen előkészítve és megérlelve, még a közvélemény előtt is, hogy annak tárgyalásához lehessen fogni.

A *hivatali szolgálati pragmatikát* többször sürgettük és el kell ismernünk, hogy egyes miniszteriumokban — szerves gyűjteményes munka is készült; szükségesnek tartjuk annak egyöntetű szerves feldolgozását valamennyi szolgálati ágra nézve, mert nemesak a közge-geknek ad jogi biztosításokat, de első sorban a pontos lelkiismeretes szolgálat biztosítékát is megadja az, tehát a közgegek, az állam és a közönség érdeke egyaránt fenforog a reformnál is.

Kelt Budapesten, 1898. évi január hó 13.
Tisza Kálmán Hegedüs Sándor
a pénzügyi biz. elnöke. a pénzügyi biz. előadója.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 14.

Az ülés megnyitása előtt a folyosón nagy részvételt keltett az a hír, hogy Szathmáry min. tanácsos, a magyar népoktatás megalapítója meghalt.

imént felöltött férfias zománcz hirtelen lefejlük róla, ismét a tehetetlen, veszekedő gyermek tünik elő.

«Nos hát csak mulassatok, szórakozzatok, de Tóni urat ma ne várjátok, mert úgy sem fog eljönni!»

Most már Erzsike is összeszedi magát, akaratlanul közbeszól:

»De eljön! Tudja Jenőke? Szőke Tóni ma azért is el fog jönni!»

«Fogadjunk!»

«Mibe?»

«Egy csókba. Egy hosszú, édes csókba, kedves Erzsikém!»

A nap rég lemerült már a sötét erdőből koszoruzott hegyhát mögé. Tóni csakugyan nem jött el.

Vacsora alatt mindenkinek feltűnt Erzsike és Jenő hallgatagsága, meg Lóri csintalan mosolya.

Erzsike boszus volt, Jenőt a féltékenység fojtogatta.

Elmúlt a vacsora is, s a család szét oszlott a kert gyepes utain. Jenő ott ül a teraszer vezető lépcsőn, állt kezére támasztja, s arczán az ifju szerelmesek kétségbeesztő szomorúságával bámul a felkelő holdra

Langyos, augusztusi este borul az eltikkadt természetűre. A bokrok közt megszólal az őszi féreg; monoton hangja, mint altató dal hangzik

el a távolba. Szegény fiu olyan bágyadtnak, erőtlennek érzi magát; a boldogtalanság kezdi vele éreztetni kinjait, s remény nélkül látja a jövőt.

Összerezzen. Halk nesz hallatszik, s Erzsike mint könnyű tündér ott áll mellette. Lassan lehajlik s a fülébe sugja:

«Jenő ugy-e nem haragszik reám?»

Hirtelen egészen fölbe hajlik, s Jenő egy tüzes, kábitó csók ígérését érzi ajkain.

Szegény fiu! Mintha egyszer kitörölték volna szívéből a féltékenység minden gondolatát. Régi boldogsága egy pillknat alatt diadalmasan foglalja el szívét. Ugy érzi, hogy nem szálhat olyan hangon nem nézhet rá olyan tekintettel senki más, mint aki nagyon de nagyon szereti.

Mikor felocsudik. Erzsike nincs már sehol. Ugy érzi, hogy boldog álom volt az egész.

Ez a története az első csókknak, a melyet egy szerelmes, hiszékeny fiu kapott a rajta szónakozó ébenhaju, csillogó fekete szemű leánykától.

Öt év mult el.

Jenő ismét utazik abba a kis faluba, a melyhez annyi szép, boldog emlék csatolja. A vonat egyhangu zakatolása cözben el-elnézegeti az aranyos szegü meghívót, a mely Erzsike esküvőjét híreeti egy vidéki földbirtokossal.

Nem tudatta, hogy jön. A mint kilép a vasuti kocsiából, nem várja senki.

A miut végig megy a nagy kerten, egyik etulék a másik után ujul fel lelkében. A hosszú diófa sor olyan most is, mint régen; csak a sárgult levelea hullanak le róla lassu nessel, s a nap sugara báutóau vág szemébe a lomb-talan ágakon keresztül. Mintha minden pusztulásnak indult volna, mintha elhagyta volna a boldogság e helyet, a mióta nem látta.

Betoppán a házba, s a ki legelőbb fogadja, Erzsike az.

»Ni Jenő, maga az? De meg férfiasodott!»

S mig kezet fog vele, csak nézi, nézi, alig tudja szerét róla levenni; aztán mintegy magában mormolja:

»Ki hitte volna, hogy ilyené válk?»

Jenő csendesesen mosolyog. Magas, egyenes természetű úgy illik az a szép, férfias arcz, a büszke homlokkal, sűrű fekete hajjal és bajusz-szal. Azok a jellegzetes nagy fülek mintha visszafelődtek volna, vagy arányt leltek volna a kifejlett főhöz.

Nagy szürke szemei őszintén és részvételt tekintenek le Erzsike halvány arczára, a mely zonnal elárulja lelke boldogtalanságát. A ki vőlegénye durva szeszélyeit, hibáit ismerte, azonnal tisztában lehetett, hogy e házasságot nem a szerelem hozta létre.

A halvány arczon gyöngemosoly fut végig, a bágyadt szemek mintha egy pillanatra meg-

Szilágyi Dezső 1/2 12 órakor nyitotta meg az ülést. A napirend előtt **Hegedüs** Sándor beadta a pénzügyi bizottság jelentését a költségvetésről, **Heltai** Ferencz pedig a statisztikai bizottság működéséről adott be jelentést.

Válaszok az interpellációkra.

Dániel báró kereskedelmi miniszter felelt ezután **Olay** Lajosnak a *külföldi munkások alkalmazása* tárgyában beadott interpellációjára. A miniszter nagyon bizonytalt, hogy a kormány a szükséges intézkedéseket megtette, s a választ **Olay**-val együtt a Ház tudomásul vette.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök felelt **Várossy** interpellációjára a *48-as honvédek ügyében*. Amit **Várossy** kér, az kivihetetlen. Nem akar felhozni olyan tényeket, melyek a 48-as honvédek kompromittálják; hogy sokan urizálnak a 48-as honvéd névvel. (Ugy van! jobbról.) Sok adat áll rendelkezésére, de nem sorolja fel, hacsak **Várossy** adandó feleletében arra nem kényszeríti. Részletesen szól azonban az *igazolásról*. Nagy határidő tűzött ki az igazolásra, tetted a meghirdet községekben. Az a **László** nevű egyén, akit **Várossy** említ, 1895-ben folyamodott, de el kellett utasítani, mert nem volt igazolványa, sohase volt honvéd. Csak 1897-ben szerzett ilyen igazolványt.

Bajtársak útján igazolni: nagyon bizonytalan. Csupa szíveségből is megteszik. Mindazáltal, amennyiben más módon kétségtelenül igazolni tudja valaki, hogy honvéd volt, azok megkapják a nyugdíjat. Ilyen a fegyverletélnél kiadott »Entlassungs—Schein«, ilyenek a sorozási jegyzőkönyvek stb. Kimutatja, hogy a kormány mindent megtett. Ne menjenek túl a célon, ne tartsák el az ország minden szegényét azon a czimen, hogy honvéd. (Ugy van! jobbról.)

Várossy Gyula kijelenti, hogy őt nem elégíti ki a válasz. Nem tartja elég indoknak a visszalépéseket, a záros határidő fentartására. Még ma is sok százan, ezren vannak, akik a nyugdíjra jogosultak. Épen a tudatlansokra, szegényekre nézve kellene a községi előjárókat megbizni, hogy keressék ki és küldjék fel a miniszterelnöki szakosztályba a még nyugdíjazatlan honvédek okmányait. A választ nem veszi tudomásul.

Bánffy feleli, hogy **Várossy** tájékozatlan. Ugy áll a dolog, hogy a *honvéd egyletek derüre-borura igazolnak mindenkit*.

Várossy: Ez gyanusítás!

Bánffy: Kérem, ne provokáljon a képviselő ur, mert akkor adatokkal kellene elő állnom, már pedig én nem akarom a honvéd nevet kompromittálni. (Helyeslés.) Aki igazi honvéd, azt úgy is nyugdíjazza. Amit mondott nem gyanusítás, hanem a tény előadása.

csillannának. Valami édes, megnyugtató érzés fut végig Erzsike elfásult szívében, a mint eszébe jut, hogy ez az csinos szép férfi őt régente szívből szerette, s rajongással vette körül. Elfelejtí a jelent, lelke beletéved a mult boldog emlékének zürzavarába . . .

Bemennek a társaságba. Erzsike lelke nem szabad többé, oda van már lánchezva ahhoz a magas, deli alakhoz, kíséri minden lépésén a felragyogó szem delejes sugarán át.

Ki tudja, mit érez? Talán hiszi, reméli hogy a régi, elhamvadott szikrát ismét lángra lobbanthatja; talán érzi, hogy késő, s elcsüggedt lelke azért ragaszkodik úgy a mult fájdalomosan édes emlékéhez . . .

*

Virradat felé közeledik; a hegy elmosódott körzonalai lassan kibontakoznak az ég szürkéségétől. Benn még égnek a lámpák, a lakodalmas nép mulatozik; a lárma, a mely kihallatszik, ugy nem illik a természet rejtelmes csöndjéhez. Olyan borongós gondolata támad annak, a ki kívülről hallgatja.

Szegény Erzsike! Itt kell hagynia a házat, a melyben oly sokáig boldog volt, s neki kell indulnia a rejtelmes, ködös, sötét idegennek. Olyan hívogató most a kivilágított ablak, olyan jól esik a vidám zaj, s kinn olyan zord, olyan borzalmas a csend, oly hideg az őszi ködös levegő . . .

Várossy válasza után a választ tudomásul vették.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz, amikor a háznagynak a képviselők ülésének elrendezéséről szóló jelentését veszik tudomásul.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Tegnap folytatta Nagyvárad város-törvényhatósági bizottsága a még elintézetlen ügyek tárgyalását.

Az érdeklődés természetesen nagyon megcsappant. A tisztviselőkn kívül alig volt város- atya jelen.

Fontosabb tárgy nem is igen került határozathozatal alá s így a sok apró-cseprő dologt fél 5 órára letárgyalták.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt, jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, **Guttman** József, **Hlatky** Endre, **dr. Hoványi** Gyula, **Szokoly** Tamás, **Andriska** Károly, **Beczka** János, **Csobán** Lajos, **Déry** János, **Hoványi** Géza, **Mihalovics** János, **Weisz** Károly, **Gábel** Jakab, **dr. Moskovits** József, **Szmetka** György, **Serényi** Guszta, **Balogh** Döme, **dr. Sonnenfeld** Károly, **dr. Vári** Szabó Béla, **dr. Bulyovszky** József, **Rácz** Mihály, **Komlóssy** József, **ifj. Rimler** Károly, **Papp** János, **Bordé** Ferencz, **Darvassy** Lajos, **Dus** László, **Jablonszky** Emil, **Ragány** János, **Szűts** István.

Első sorban az első napi közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

A hátralevő ügyek kerülén sorra, első sorban felolvasták a tanács javaslatát, hogy az árvaház alapot illető fele részét a **Fábián**-féle háznak adja el a város. A másik rész tulajdonosa az ág. ev. egyház szintén óhajtja az eladást.

A jövő közgyűlésre tűzték ki az ügyet.

A nyomtatványok egységárai.

A tanács beterjesztette a város részére szükséges nyomtatványok egységárait, jóváhagyás végett.

Szokoly Tamás erősen kikelt a főszámvevő ellen, hogy önkényesen és törvénytelenül járt el; az egységárok egyes tételeit 50—60 százalékkal leszállította, más tételeket pedig 5—6 százalékkal emelt. Valóságos khaoszt csinált. Reméli, hogy nem fogadja el a közgyűlés. Indítványozza, hogy vagy az 1894-iki egységárakat állítsák vissza, vagy kérjék fel az állam-

Eszébe jut helyzete. Feltűnik a férj alakja a ki a zavaros szemekkel a dorbézolástól túl a borozó férfiak közt, — aztán a Jenő nyugodt, tiszta, méltóságos tekintete.

Neki dől az öreg szekrénynek s néz maga elé mozdulatlan szemekkel.

A távolból a vonat halk füttye hallatszik. El a boldogtalanságba.

Sorba csókol mindenkit. A mikor Jenőhöz ér, nem bír többé magával. Zokogva borul a széles vállakra, suttogva, — fuldokolva mondja el a fájó »Isten veledet« s megsókolja hosszán, fájdalommal, édesen.

Ki róhatná meg, hiszen unokatestvére.

Az erős férfi szív összeszorul. Amint az a domboru kebel rá nehezidik, amint az égető ajak az övéhez ér; úgy érzi, hogy annak a szegény leánynak összes fájdalomja végig áramlik szívében.

Aztán eltűnik a kocsi; a homályos, sűrű köd mozdulni sem látszik utána, csak a kerekék zöreje hallik messziről, meg a Szamos habja loesog a sziklák közt, ott a diófával szegélyezett út mellett . . .

Jenő ott áll még egy pillanatig a verendán, aztán egy vig operetteára fut el ajkairól, s befordul a kivilágított terembe.

Ez a története a másik csóknak a melyet ugyanaz a fiatal ember kapott öt év multán attól a most már bágyadt szemű leánykától.

nyomdát, hogy annak a szakértője állapítsa meg az egységárat.

Ragány János elutasítja azt az insznuációt, hogy önkényesen járt el. Elmondja, hogy szakértők meghallgatásával, **Papp** János tanácsnok elnöklete alatt állapították meg az egységárat. Emelkednek egyes tételek azért, mert az eddigi 500 iv helyett 1000 ivet számítanak egy rizsmába.

Még többen szólaltak fel, a mely után 16 szóval (11 tisztviselő közte) 8 szavazat ellenében elfogadták a tanács által előterjesztett egységárat.

*

Özvegy **dr. Rednik** Józsefné kegydíjat és gyermeke után neveltetési pótlékot kért.

Beczka János ajánlja, hogy özv. **Rednik** Józsefnének az eddigi 330 frtot emeljék fel 580 forintra.

Balogh Döme pártolja a kérelmet, de akként, hogy a mostani nyugdíjat 500 frtra emeljék kegydíjjal.

Szmetka György eseteli a család helyzetét s pártolja az 580 frtra leendő fel-emelést.

A többség akként adott helyet a kérelemnek, hogy a most élvezett 330 frt nyugdíjat 170 frt kegydíjjal 500 frtra emeli fel.

Az uszoda ügye.

Feldmann Jakabbal az uszodára nézve a 12 évi engedély lejárt, miért is kéri annak újabb 6 évre való meghosszabbítását.

A tanács megadandónak véleményezi, azonban a városnak fenntartassék bármikor a fél éves felmondás.

Hoványi Géza elfogadja a tanács előterjesztését, de kéri a kapitányt, hogy a szerződés kötésnél szorítsa **Feldmann** az évenként tapasztalt hiányok pótlására.

Gábel Jakab drágának tartja a fürdő árakat s ennek leszállítását óhajtáná.

Dr. Hoványi Gyula azt indítványozza, hogy utasítsák a tanácsot, miszerint olcsó (2—5 kros) fürdő felállításának a kérdését tanulmányozza s tegyen jelentést.

Feldmann 6 évre megadták az engedélyt, de az egy évi felmondás fenntartása mellett, kizárólagos jog nélkül. Kapcsolatosan elfogadták **dr. Hoványi** Gyula indítványát.

*

Zólyom megye az 1848. év 50 éves fordulójának országos megünneplése tárgyában feliratott intézett a képviselőházhoz s ezt pártolás végett Nagyváradnak is megküldötte.

A tanács tekintettel, hogy már a kormány is foglalkozik a kérdéssel, nem javasolja a felírást, hanem a helyi ünnepség rendezésére bizottság kiküldését javasolja.

A tanács javaslatát elfogadták, s a helyi ünnepség előkészítésével a tanácsot bízták meg.

A város részére szükséges tűzifa szállítására vonatkozó szerződést valamint **Feldmann** Izidor szerződését a szikviz fogyasztási adóra vonatkozólag jóváhagyták.

Veress Tógyer és **Mihály** földbérleti szerződést — **Sléinger** Fülöp szerződését — a városban levő és a város tulajdonát képező épületekre vonatkozólag. — **Krugstein** Izidor szerződését a petróleum szállítására vonatkozólag jóváhagyták.

Grósz Dezső és **Zách** János hidvám-bérlők bérléengedést kérnek, arra az időre, míg a két hidat javították. — A kérelmet elutasították.

Guttman Albert és **Windisch** Márton, — **Guttman** Albert és **Márton** György valamint **Atyin** Péter és **Iványi** István földbérlet átruházási kérvényeit elfogadták.

Herpán Sándorné valamint **Waldmann** Lajosné köztér átengedés, illetve használatra vonatkozó szerződéseket jóváhagyták.

Tóth Mihályné szülésznoi oklevelét meghirdették.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Szocialis forrongás Bagamérban.

Tegnap számunkban röviden megemlítettük, hogy Bagamérban formális lázongás ütött ki s a csendőrség és a nép közt heves küzdelem zajlott le.

Értesülésünk a késő esti órákban érkezett, s így nem állott módunkban, hogy bővebben utána járassunk a dolognak.

Háromféle verzióban érkezett hozzánk a hír.

Ime, mind a három:

1. Bagamérban e hó 12-én délelőtt karhatalommal hajtották a népet a utadónak kézimunkával való beszoigáltatására illetve teljesítésére. A nép ellene szegült a karhatalmat képviselő 2 csendőrnek és egy *Balogh* Imre nevű ember az egyik csendőrnek megkapta a fegyverét, a csendőr aztán keresztül szurta őt, úgy hogy összerogyott. Ezen a nép és csendőrség közt heves összekocczanás fejlődött ki s a csendőrök csak futva menekülhettek a faluból, holott előbb a község házában állást, honnan két lövést is tettek, a levegőbe. A falut katonaság szállotta meg.

2. *Balogh* Imrénél biztosítási végrehajtást foganatosítottak. Ez tiltakozott a végrehajtó előtt, azzal, hogy utadóját már kifizette. A végrehajtó erre kocsi rakatta végrehajtott egy zsák kukoricáját. Az időközben odaérkezett *Vécsei* nevű rokona lerántotta a kocsirol a zsákot, *Balogh* pedig megfogta a zsákot, hogy behuzza házába. Az egyik csendőr erre keresztül szurta.

Ezen lázadt fel a nép s ezért akarta agyonverni a csendőröket, kiknek csak heves tüzelés után sikerült elmenekülniök.

Igy szól az első két verzió. Ugy véljük azonban, hogy az alábbi — a harmadik — az igazán hiteles, s midőn azt egész terjedelmében közöljük, megemlítjük azt is, hogy az esetnek sokkal komolyabb színezete van, semmint azt egyszerű verekedésnek vagy ingerültségnek minősíthetnénk.

Szocialista izgatók keze játszik ebbe a dologba s a főszolgabírói hivatalos jelentés egész borzalmában tárja fel a fékvesztett indulataiban tomboló vérszomjas népet.

Az érmihályfalvai szolgabíró jelentése.

Az érmihályfalvai járás főszolgabírójától.

Tekintetes Alispán Ur!

A folyó hó 12-én éjjel 10 órakor Sártory Endre bagaméri jegyző lakásomon megjelenvén, jelentette, hogy Bagamérban zendülés ütött ki.

A mai nap a helyszínére kimenvén, a következőket sikerült megállapítanom.

Előzmények.

Január 12-én délelőtt 9-kor *Balogh* Imre házában utadó behajtás végett végrehajtás történt, melyet *Kiss* Géza községi végrehajtó és két csendőr foganatosított; *Balogh* ellenszegült, de később belenyugodott a zálogtárgy elvitelébe.

A bujtogató.

Ekkor jött sógora *Vécsei* Sándor, aki neki gyürkőzve és subáját belökte, azt mondta, *ha meghalunk is sógor, ne hagyjuk a zálogot (buzát) — és a zálogot leakarta venni a szekérről.*

Vécsei a Mátyus csendőr szuronyát megfogta.

Az első vér.

Ekkor *Balogh* is segélyére ment sógorának mire Korszós Imre csendőr *Balogot* leszurta.

Előbb is nagy néptömeg volt, de erre az utca lakossága összeszaladt, mire a végrehajtó a csendőrökkel visszavonult a község házára.

A község háza megszállása.

Amint ide megérkeztek, azonnal kezdődött a csődület, a mely különösen a csendőrök ellen irányult. A két csendőr a jegyzőirodába ment. Az előljáróság és a jegyző csillapítása folytán a tömeg nem oszlott ugyan el, de ott maradtak és kiabáltak azért zajongva, ki kell őket huzni, **agyon kell őket verni, rájuk kell gyujtani a házat.**

Az ostrom.

Fél 2 óra tájban a jegyző és a segédjegyző a község házból elmentek az előljárósággal együtt s akkor vérszemét kapva a tömeg fél 3 óra tájban elkezdték a *jegyzői irodát*, melyben a végrehajtó és a csendőrök voltak, *kövekkel dobálni, ott az ablakokat és az ablakablakot beverték* s valóságos ostrom alá fogták a község házát. 3 óra tájban a harangot valaki félreverte, ekkor az ostrom a legnagyobb mértékre emelkedett, mire a csendőrök az ablakokba kilöttek.

A jegyzői lak lángokban.

A tömeg egy része fél 4 óra tájban a *jegyző lakására* ment, egy része visszamaradt és a jegyzői irodát ostromolta. A jegyző *ablakait beverték, ingóit széthordták és este 6 óra tájban istállóját felgyujtották.*

A csendőrök visszavonulása és a jegyző menekülése.

A végrehajtó a csendőrökkel, midőn a tömeg megoszlott, 4 óra tájban a község házból visszavonult és *Ér-Mihályfalvára* ment. A tömeg folytonosan üldözte őket *Ér-Kenezig*, a meddig lövöldözés közben vonultak. Közben *több sebesülés történt.*

A jegyző házat, midőn megtámadták, ő kénytelen volt a padlásra menekülve elrejtőzni; többen ott is *vasvillákkal, botokkal halálra keresték*, de nem találták, s midőn a padlásról távoztak, sikerült *Ér-Mihályfalvára* gyalog elmenekülni, hol este 10 óra tájban jelentést tett a történetekről.

A tömeg vasvillákkal, botokkal stb. fel volt fegyverkezve.

Katonaságot kérnek.

Közben sikerült táviratot kiesempészni a *debreczeni léparancsnoksághoz*, katonaságért és csendőrségért.

Egy század katona és 24 csendőr meg is érkezett 13-án reggel.

Szocialista lázítások.

A jegyző, segédjegyző és végrehajtó a zavargás közben folyton hallottak ilyen féle kiáltásokat: **Éljen a szocializmus! Csak 10 nap múlva történet volna! majd elbántunk volna velük, mert már akkor többen lettünk volna! Csak egypár hét még, — mert akkor más világ lesz, agyonverjük az urakat!**

A csendőrség azt adta elő, hogy eljárásuk közben folyton hallottak olyan kifejezéseket: **majd jön nemsokára 60 szocialista, majd másképp lesz akkor, kiosztjuk a földeket, egyenlőség lesz!**

A vizsgálat folyamatban van, a vizsgáló bíróságot táviratilag értesítettem.

Miután a zendülés szervezettnek látszik, bár még kitörésig nem volt előkészítve.

Az értelmiség élete veszélyben van.

Tisztelettel kérem Tekintetes Alispán urat, hogy az *előljáróság s jegyző életbiztonsága, a vagyonbiztonság* és általában az *értelmesebb osztály megóvása* céljából méltóztassék távirati uton intézkedni, hogy a Debreczenből igénybe vett egy század katonaság *legalább egy hóig Bagamérba elszállásolva maradjon, mert máskülönben nem vállalhatok felelősséget különösen a jegyző, főbíró, több előljárósági tag életben maradásáért.*

Kérem még, hogy a vizsgálat befejeztével is Bagamér községben egy legalább 8 tagból álló csendőr elkülönítmény maradjon, s méltóztassék intézkedni, hogy e helyen lehetőleg sürgősen egy erős csendőrőrs állíttassék fel.

Bagamér, 1898. január 13.

Dobozy Kálmán,
főszolgabíró.

Az alispán intézkedése.

A jelentés vétele után *Szunyogh* Péter, Biharmegye alispánja azonnal intézkedett az iránt, hogy a katonaság mindaddig künn maradjon Bagamérban, míg a rend tökéletesen helyre nem áll s ezenkívül a 24 csendőrből álló elkülönítmény is. Jelentést tett egyuttal az alispán a belügyminiszternek is.

A vizsgálat.

A vizsgálat pedig szigoruan folyik e közben ott künn. A tegnap folyamán *Perjéssy* Mihály dr. kir. ügyész és *Ember* Géza vizsgálóbíró sokakat hallgattak ki. első sorban a sebesült *Balogh*-ot, ki azt vallotta, hogy megfogta az egyik csendőr szuronyát s ezért szurta őt hátba az egyik csendőr. A szurony a bordák között jött ki. A csendőrök különben a lehető legtisztességesebben jartak el. Mert ütlegelték és megdobálták őket, s mind a mellett nem löttek a nép közé, csak kétszer — a levegőbe.

A vizsgálat még nincs befejezve, de már eddig is kétségtelen, hogy a lázongás előkészített és tervszerű volt.

Faluszerte roppant nagy az izgatottság.

Végre a mi egyik helybeli laptársunknak azt a közleményét illeti, hogy a lázongás a káptalani uradalom *szőlőmunkásai* között támadt volna, — teljesen alaptalan állítás. Rendes szőlőmunkások nincsenek az uradalomnál, hanem — mikor munka van — napszámosokat fogadnak. Most azonban a szőlőkben nincs semmi munka.

Előfizetési felhívás.

Negyedik évfolyamába lépett a *»Tiszantul«*. A nagy közönség megismerte, megszerette és felkarolta a lapot. Nincs s ükség azért hosszas programra.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk helyeselni és támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajkapásai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szocial-demokraczia jogtalan követeléseivel — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk. Társadalmi, megyei és városi ügyek-

ben nem klick, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kímélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld és a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Lapunk előfizetési ára újévtől kezdve 2 frttal magasabb lett ugyan, de még mindig olcsóbb bármelyiknél.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint. | Negyed évre 3 forint.

A „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 16. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Szombati István: »Arany Toldija« d. e. 11–12-ig.

1898. jan. 23. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Tóth Mihály »A festékanyagokról«, — kísérletekkel.

1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. Türr Lajos »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

- > 16. Az ipartestület táncestélye a Sasban.
- > 18. Harmadik jogász estély a Zöldfában.
- > 22. Tiszti estély.
- > 26. A »Katholikus Kör« táncestélye a Zöldfában.
- > 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.
- > 30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órakor.

Február 1. Városi bál a Sasban.

- > 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
- > 6. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában.
- > 19. Tiszti estély.

Felkérjük t. előfizetőinket, kiknek előfizetése az év végén lejárt annak mielőbbi megújítására, hogy a szétküldésben fennakadás ne történjék.

* **Uj tb. kanonokok.** Király 6 Felsége Busso Lénárd székelyi esperesplebánost, Varga János győri kisebb papneveldei igazgatót s Krieglér Mihály soproni árvaházi igazgatót a győri székesegyház tiszteletbeli kanonokjaivá kinevezte.

* **Ebéd a táborig püspöknél.** Belopotoeczky dr. táborig püspök, nagyvárad kanonok Bécsben tegnap ebédet adott, melyen a többi közt a következők vettek részt: Taliani pápai nunczius, Locatelli uditore, Montagnini nuncziusi titkár, Helfert báró titkos tanácsos, Handel-Mazzetti báró táborszer-nagy, Wetzler altábornagy, Marschall dr. prelátus, Zschokke dr. udvari tanácsos prelátus, Schindler tanácsos, Lamascch dr. egyetemi tanár, Fischer-Colbri dr. tanulmányi felügyelő, Notsch tanár stb.

* **Schönfeld báró utóda.** Magas katonai körökben határozottan beszélik, hogy az elhunyt katonai felügyelő, Schönfeld táborszer-nagy helyére a temesvári 8. hadtestparancsnokát, Waldstättent János táborszer-nagyot, az európai hírv katonai író és hadvezért, fogják kinevezni. Hozzáeszik azt is, hogy a kinevezés nem fog sokáig váratni magára, mert az idei

királyhadgyakorlatokat a király és valószínűleg Vilmos német császár jelenlétében a 7. hadtest területén és pedig előreláthatólag Buziás tájékán fogják megtartani s így az új hadtestparancsnoknak időt kell adni arra, hogy hadtestét megismerje. A temesvári hadtestparancsnokság élére Schwitter lovag altábornagyot, jelenlegi lembergi hadosztályparancsnokot emlegetik.

* **A debreczeni kath. gimnázium és a város alapító levele.** Debreczen város közönsége tudvalevőleg egyik főfeltételül azt kötötte ki a r. kath. algymnáziumnak főgymnáziummá való kiegészítésére és felépítésére tett 100.000 frtos alapítványához, hogy a Schlauch Lőrincz bíbornok és a debreczeni kispóstság által felajánlott 150.000, illetőleg 20.000 frtos alapítványok előzőleg biztosítsanak. Ez most már mindkét alapítványra nézve megtörtént; — dr. Wolafka Nándor v. püspök, kispósta 20.000 frtos alapítványra vonatkozólag bemutatta a káptalan beleegyezését és a főpásztori hozzájárulást Többé semmi nem akadályozza, hogy Debreczen városa is kiállítsa a saját alapító oklevelét, együttesen a debreczeni r. kath. egyház megbizottaival, névszerint dr. Wolafka Nándor, Nemes Kálmán, Váczy János, Unger Gusztáv és dr. Irinyi István küldöttségi tagokkal. A városi tanács megnevezte a város képviselőit e vegyes bizottságba, ugymint Komlóssy Arthur főjegyzőt, Ábrahám László főügyészt, Vecsey Imre, Roncsik Lajos tanácsnokot és Szabó József főszámvevőt, — azon utasítással, hogy javaslatukat sürgősen, vagyis olyan időben készítsék el és terjesszék elé, hogy azt a januári közgyűlés tárgyalhassa.

* **Nagyvárad felolvasó Budapesten.** A nagyvárad színészet történetének hivatott írója: Naményi Lajos, mint értesülünk, február hó második szerdáján felolvasást tart Budapesten a Filológiai társaságban. Felolvasásának tárgyát a nagyvárad színészet múltjából meríti e cím alatt: »Sándorffy József az önálló várad színész 1814–1824.« — A felolvasás egy részét képezi a legközelebb megjelenő »Várad színész története« című munkának.

* **Az utolsó szirt.** Nagy feltűnést keltett tegnap az esti órákban Milye Károly festőművésznek legújabb kiállított óriási képe. A vízözön borzalmainak úgyszólván tetőpontját ábrázolja ez a kép, Doré Gusztáv rajza nyomán. Sűrű csoportokban nézték a járó-kelők a színpompás erős tónusu képet; amelyen a sziklán meghúzódó plasztikus csoportozat valóság-gal remek. De kitűnőek a hullámok, kitűnő az éles megvilágítás és a frappáns összehatás is Rendkívül nehéz dolog ennyi vadságot és borzalmat harmóniába hozni egymással. Nem lehet nagyobb dicséretet mondani a képről, mint azt, hogy nincs rajta semmi kirívó. Koronája a képnek az ideálisan gyöngéd nőalak, s ezzel mintegy ellentétben a robusztus férfi hatalmas plasztikus teste. A vér, a hús, az élel maga mind a kettő. De a kép is a legsikerültebb művészi produktumok egyike. Bizony nyeresége lesz annak a szalonnak, a hol vevője felállítja.

* **Mütaurendőri bejarás.** A nagyvárad honvéd hadapródiskola területének feltöltéséhez rengeteg föld és kavics lesz szükséges. A vállalkozó mezei vasutat épített s azon fogja a feltöltéshez megkívántató anyagot szállítani. A vasúti és gőzhajózási felügyelőség a vasut mütaurendőri bejarásának határidejét január 18-án reggel 9 órára a város-ház tanácstermében tűzte ki.

* **Temetés.** Tegnapelőtti számunkban már megemlékeztünk arról, hogy dr. Szamosi János egyetemi ny. r. tanár neje f. hó 11-ikén elhunyt Kolozsvárt. Most kolozsvári levelezőnk arról tudósít, hogy úgy a háznál való beszen-

telést, mint a temetőben teljesítendő egyházi temetést saját inicziatívájából gr. Majláth Gusztáv, vál. püspök végezte fényes segédlettel, hogy így kifejezést adjon azon általános részvétnek és tiszteletnek, melylyel Szamosi iránt úgy is mint tanár, úgy is mint az erd. róm. kath. státus igazgató tanácsának egyik leg-régibb s legbuzgóbb tagja iránt egész Erdély viseltek.

* **Magtámadott erdővédek.** Szakál Imre és testvére Pál sitervölgyi káptalani erdővédek a tegnapelőtti este 8 óra tájban az erdőnek egy tilos helyén 18 drb. ökröt láttak legelni. Összeterelték és behajtották akarták tehát az ökröket a utervölgyi községhez, midőn a közelben elrejtőzve volt Kruss György, Kristója Pavel, Hojisi Lőrincz és Demeter, Rács Lőrincz, Boja Demeter, Mode László és Poha Tógyer sitervölgyi lakosok előrohantak és a két erdővédet lefogták, súlyos sérüléseket ejtve rajtuk, megverték, és ökreiket hazahajtották. — A nagyváradvidéki járásbírószág a vizsgálatot nevezettek ellen megindította.

* **Tolvaj cselédleány.** Bakas Róza békési illetőségű cseléd a mult év nov. havában lopás gyanujába keveredett s a lopásért s esavargás miatt a rendőrség a helynéküli cselédet Nagyvárad város területéről 5 évre kitiltotta s haza tolonczoltatta. Rövid idő múlva Bakos Róza ismét Nagyváradra jött s Fenchman Józsefhez cselédként be is állt, — honnan azonban jan hó 12-én megszökött magával vivén a hus vásárlásra neki atadott pénzt egy fekete bőrtáskát s egy kötényt 2 frt 50 kr. értékben. Szolgálat adója a rendőrségnél feljelentette s kérte megbüntetését. A rendőrség nevezett nőt elfogta és az ügyészséghez átkísérte.

* **A bosszualló kovács.** Vadántelken furcsa módon bosszulta meg magát egy kovács az egyik földbirtokoson, hogy nem vele dolgoztatott. A földbirtokos régebben Deczki Sándor kovácsal csináltatta azt amire szüksége volt, azonban a kovács annyira hanyagul végezte kötelességét, hogy végre is megunta és ott hagyta. A kovács ezt annyira rossz néven vette, hogy tegnapelőtti éjjel bemászott a földbirtokos udvarára és az ott levő szekerek és kocsik tengelyét elfürészelte. A kár tetemes. A bosszualló kovácsot letartóztatták.

* **Tűz Vizesgyámban.** Vizesgyámban e hó 12-én Setye György és Setye Mitru közös szénája meggyuladt és leégett. A tűz vigyázatlanságból keletkezett, a két tulajdonos pipázott és az abból kihullott tűz gyújtotta meg a szénát. A kár 100 frt, amely biztosítva nem volt.

* **Megszökött óras.** Manovil Ármín volt helybeli óras Pápai Istvántól egy kettős fedelű tula-ezüst zsebórát és egy ébresztő-órát összesen 30 frt értékben. Bodnár Rudolf szintén nagyvárad lakostól pedig egy 10 frtot érő ébresztő órát vett át még a mult hónapban kijavítás végett. Nevezettek többször mentek el Manovilhoz óráikért, ez azonban csak folyvást hitgette őket, míg végre aztán néhány nap előtt hült helyét találták. Manovilt körözik.

* **Titokzatos tolvaj.** Mezei Adolf bihari lakos nyitott folyosójáról tegnap valaki ellopott egy téli kabátot. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és sikerült is elfogni a tettest, akinél a kabátot meg is találták. A tettes azonban a nevét semmiképen sem akarta megmondani és minduntalan más állnevet mond. A tettest a csendőrség fogva tartotta és kiletét nyomozzák, eddig eredménytelenül.

* **Sikkasztó péklegény.** Mendelovits Izrael nagyvárad pékmester cselédje Kun Mihály kolozsvári illetőségű 16 éves péklegény tegnap a reá bizott 12 forint értékű sütemény árával megszökött. A rendőrség körözteti.

A miniszterelnök Lexikona.

Baró Bánffy Dezső miniszterelnök ma délután kihallgatáson fogadta dr. Gerő Lajost, a »Pallas« vezérigazgatóját, ki a miniszterelnöknek az épp most befejezett »Pallas Nagy Lexikon« egy neki ajánlott diszpeldányát ajánlotta fel. E példány merített papírra van nyomva és kiállítása egyáltalán rendkívül diszes. Baró Bánffy igen kegyesen fogadta a figyelmet és nagy elismeréssel nyilatkozott a lexikonról, különösen hangsúlyozva annak nagy fontosságát a magyar kulturára.

Az »Országos Hirlapban« jelent meg ez a hír. Mégis csak gonosz a zuzája annak az ujságnak, hogy kormányparti lap léte, ilyen diskrét dolgot elárul és mégis csak jámbor ember az a Bánffy, hogy ilyen ajándékban nem keres czélzást.

Persze! hallottunk mi valami encyklopedistákról, kik felforgatták a világot s így már érthető, ha Bánffy is világ felforgató, ha Koppenhágát eltoloncolja illetőségi helyéről, ha Horvát ország hová tartozásáról nem úgy gondolkodik, mint más ember fia s ha ő maga úgy belé illeszkedik a miniszter elnökségbe, mint a rendelet a magyar alkotmányba. Jussa van neki felfordult világot csinálni hisz ő is legalább is — lexikonista.

Bánffy elismerőleg nyilatkozott a lexikonról. Ez nagy reklám lesz a lexikonnak s a lexikon bevándorolt a Bánffy könyvtárába, ez nagy reklám lesz Bánffynak.

Nincs többé kopasz fej, illetve földrajzi és közjogi botlás, mert a lexikon mindent pótol, de a lexikont idáig Bánffynál nem pótolta semmi.

És most reszkess ellenzék, amelyre czítál és reszkess lexikob, amelyből czítál, mert mindkettőtök egyen csap Bánffy.

Gerőnek pedig gratulálunk, mert megadta azt a parva sapientiat, melylyel most már vigan regitur mundus.

Kóby.

MULATSÁG.

A városi bál. A farsang legfényesebb mulatságának ideje a hogy közeledik, annál nagyobb érdeklődést kelt nemcsak városzerte, különösen a fiatalabb nemzedéknél, hanem az egész megyére kiterjed ez az élénk érdeklődés. Mint értesülünk, a pompás estélyen nemcsak Nagyvárad szépei lesznek jelen, hanem a megyéből is sokan készülnek a városi bálra. A meghívókat most küldik szét. A meghívó szövege a következő:

Nagyvárad városi közönsége, Beóthy László dr., Bihar megye és Nagyvárad t. h. j. f. város főispánjának, Bulovszky József dr., Nagyvárad t. h. j. f. város polgármesterének és Nagyvárad t. h. j. f. város választott és legtöbb adót fizető bizottság tagjainak, valamint Nagyvárad t. h. j. f. város tisztviselőinek vendégsége alatt az 1898. évben megnyitandó szegény Gyermekek-kórház javára, a »Fekete Sas« vendégfogadó nagytermében, 1898. évi február hó 1. napján városi bált rendez. A végrehajtó bizottság: Bulyovszky József dr., polgármester elnök, Hoványi Géza és Mezey Mihály alelnökök, Hegedüs Géza pénztárnok, Farkas Izidor ellenőr, Bordó Ferencz, Guttmann József, Kunz Gusztáv, Moinár Imre dr., Moskovits József dr., Radó Ignác dr., Rimler Károly ifj., Stark Gyula, Szokoly Tamás, Szűts Dezső, Várady Zsigmond dr.

A táncrendező bizottság: dr. Radó Ignác elnök, Adorján Emil, Aufrecht Alajos, Baróthy Pál, Bige Sándor, Bozóky Kálmán dr., Dési Géza dr., Eleméry Ferencz, Fekete László ifj., Frankó Endre, Fráter Pál, Füchsl Mór, Giraud Árpád, Guttmann József ifj., Gyenge Béla, Gyalóky Jenő hadnagy, Herczegh Jenő, Hajdu István főhadnagy, Halász Lajos, Imrik Gusztáv dr., Julier Károly, Kerényi Miklós, Knoblauch Antal főhadnagy, Kugler Ferencz, Máthé Sándor, Márkus Lajos hadnagy, Medvigy István, Millye Gyula ifj., Millye Lajos hadnagy, Moskovits Miklós dr., Miskolezy Pál, Nyiry Béla, Oó Dezső, Örléy Dénes, lov. Pittomi Róbert főhadnagy, Poynár Sándor, Puskás L. Béla, Szokoly Tamás ifj., Szécsy Dénes, Stettner János dr., Thury László, Weisz Ernő, lovag Wertheimstein Henrik, Zigre Antal, Zilahy Gusztáv.

A bál kezdete este 9 órakor. Karzatnyítás este 7 órakor. Belépő-díj: Személyenként 2 frt. Család-jegy 5 frt. Számozott karzati ülőhely első sor 3 frt, második és következő sorokban 2 frt. Felülfizetéseket a jótékony czélra köszönettel fogad s nyilvánosan nyugtáz a rendezőség. Jegyek előre válthatók a meghívó előmutatása mellett 1898. év január hó 29. 30., 31. napján mindenkor délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 3 órától 5 óráig a rendezőség irodájában (a Fekete Sas fogadó 18-ik számú szobájában). Karzati jegyek előjegyezhetők 1898. év január hó 20-ik napjától fogva Stark Gyula urnál (Fő-utca 819., iskola-épület.) Azokat, kik karzati jegyeket előjegyeztek, felkéri a rendezőség, hogy a jegyeket január hó 30-ik napjáig a pénztárnál váltsák ki, mert ellenesetben azok el fognak adni.

IRODALOM.

Kóborlás. Novellák. Ilyen czimen bocsátok közre legközelebb egy izlésesen kiállított novellakötetet, melyet ismerőseimnek és barátaimnak szántam. Apró hangulatos elbeszéléseket fog tartalmazni könyvem, melynek témái a színtérrel változatos, színes kaleidoszlopként, tarka össze-visszaságban tárulnak az olvasó elé. Alakjaik és színterem ismereteseb lesznek az olvasó előtt. Többnyire a mindennapi életből vett tárgyakat dolgozom fel, diskrét előadással. »Kóborlás« jellemzi könyvem, azért adtam neki e czímet is. Elvezetem olvasóimat a rónára, fel a bércek közé, a szalónokba, nádfedelesek kunyhókba; ellátogatunk fürdőhelyekre; szóval kóborlunk mindenfelé s e közben kerékpározunk, esolnakázunk, igyekezünk jól szórakozni és részt venni minden kellemes mulatságban. A mintegy 16—18 ivre terjedő esinos kiállítású kötet, példánya 1 frt 50 krajárban, Róth Jenő könyvkereskedő bizományában, jövő hónapban fog megjelenni. Kibocsátom tehát az előfizetési felhívást azon kéréssem kapcsán, hogy a t. gyűjtők az iverket még e hó folyamán, de legkésőbb a jövő hó elejéig hozzám vissza küldjék, hogy a nyomtatandó példányok száma felől idejekorán tájékozva legyenek. A gyűjtőívek és előfizetési czímre, K ó s z e g r e küldendők. 1898. január hó. V e z e k é n y i (Wittinger) Ernő.

— Visszhangok 1848—49-ből. Felkérem mindazokat, kik a »Visszhangok 1848—49-ből« című verses kötetemre még előfizetni szándékoznak sziveskedjenek az előfizetési pénzeket ill. rendeléseket legkésőbb f. hó 20-ig czímre (Nagyvárad főreáliskola) beküldeni, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt tájékozva lehessék. A verskötet február közepén okvetlenül meg fog jelenni, ára 1 frt.

Radányi Aladár.

Bálok hadilábon.

Köztudomásu dolog, hogy a bál a békésebb társadalmi intézmények közé tartozik, legalább akkor, mikor megindul. És az is általános nézet, hogy ha történik is a bálon konfuzió, az legfeljebb a második négyesen történhet, vagy legfeljebb a szívbéli konfuzió lehet. Mélyebbre ható konfliktus csak is a szup-esárdás után kerülhet felszínre, a de-rengő hajnali fénynél.

De hát Prágában másképpen van.

Itt a bál is — mint sok egyéb — csehül mennek. A rendezőknek egyéb törekvéseik sincsenek, mint hogy minél jobban törjék a borsot a fegyveres hatalom orra alá. Hiába, belekeverik a politikát Karneval derús birodalmába és daczczal, haraggal fűszerezik a heje-huja vidám napjait.

Hat elítbál rendezősége összeül és esodálatos tapintatossággal kimondja, hogy Prága hadtestparancsnokát, Grünegróf tábornagyot báljaiakra nem hívják meg.

Hát hiszen jól van, ha már nem hívják meg. De ott kezdődik a dolog pazar oldala, hogy kimond-

ták azt is: vagy ha már meghívták volna, a meghívást visszavonják.

Ilyet még kofabálon sem rendez a rendező bizottság, annyi bizonyos.

Mert hát a bál meghívó játszi papiros ugyan, de aligha baba ruha, amit vissza szokás kérni, meg adni is.

No, de most jön a dolog legjava.

A tábornagyot ezelőtt már sok bála meghívták s így a tegnapielőtti technikus bála is. A tábornagy a meghívóval együtt neki küldött tisztelet-jegyért bizonyos nagyobb összeget adományozott az egyesületnek. A technikusok ezt a pénzt visszaküldték, azzal a megjegyzéssel, hogy a meghívót már visszavonták s nem tekintik meghívott vendégüknek a tábornagyot.

Hamis állapot, ugy-e?

A dolognak természetesen folytatása is lett. A helytartó megtudta ezt az esetet és magához hivatva a prágai főiskolák rektorait. Hogy azután mit mondott nekik, mit sem, az nem jutott nyilvánosságra, de annyi tény, hogy a technika rektora, ki a technikusok báljának protektorságát elfogadta, nem jelent meg a bálon; de nem jelent meg ott egyetlen egy tanár sem és egyetlen hivatalos személyiség sem. A tiszti kar pedig elhatározta, hogy egyetlen egy bála sem fog elmenni.

Ugy-e, esinos állapot ez?

Régebbi időben napirenden volt a haragszom rád, mint társas játék, de bizony ez a jámbor szórakozás ma már idejét multá. Legalább elit-bálon nem kultiválják.

Prágán kívül sehol, Európa szerte — ha csak Timbuktuban és a kapesolt szigeteken nem.

Buksy.

SZINHÁZ.

A magyar színészet Temesvárott mindinkább tért hódít, úgy, hogy az intéző körök azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a közel jövőben a magyar színészetet állandósítani fogják. Hogy a magyarosodási reformnak e jótékony hatása el nem maradhat, az természetes. Krecsányi igazgatót illeti e tekintetben az érdem oroszlán része, mert társulatának összejátéka, a kitűnő rendezés és a gyönyörű diszettek mindazt bizonyítják, hogy semmi áldozattól nem riadt vissza arra nézve, hogy a magyar színházi közönséget Temesvárott megteremtse és erőssé nevelje.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Fogadják mindazon nemes szívű adakozók, kik a f. hó 8-án megtartott »Réti Népkör« bálján a humánus czél érdekében felülfizetni szivesek voltak az egyet választmányának leg-hálásabb köszönet-nyilvánítását.

Plander Sámuel 2 frt, Gábor János 1 frt., Makay Pál 1 frt, Horváth Ferencz 1 frt, Lenk Antal 1 frt, Hanzmann János 1 frt, Álmosdi Illés 50 kr, Csáky Pál 50 kr, Striesek Vilmos 1 frt, Gergely József 50, Reich Antal 1 frt, Farkas László 1 frt, Haupt Frigyes 50 kr, Roth Ferencz 1 frt, Fenesi József 50 kr, Popovics Gusztáv 1 frt, Vasadi György 50 kr, Kisbíró Sándor 50 kr, Ötvös Bertalan 50 kr, Kardos László 1 frt, Kállay Albert 2 frt, Varju Mihály 1 frt, Korponai Lajos 1 frt.

Az elnökség.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás Velenczén. A várad-velencze és váraljai »Népkör«-ben ma szombaton este felolvasó estély lesz tánczczal egybekötve. Az estély erd-kes műsora a következő: 1. Szavaltat. Tartja Bérés Irma k. a. 2. Felolvasás. Tartja Dr. Eódor Károly. 3. Szavaltat. Tartja

Gombay Jolán k. a. 4. Monolog. Előadja Gara Ákos. A felolvasásra igen sokan készülnek s így előreláthatólag a rendezőség buzgalmit siker fogja koronázni. Az estély kezdete 8 órakor. Belépti díj 1 korona.

A betegsegélyző pénztár ülése. A Nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár a folyó évi január hó 16-án, vasárnap délelőtt 9 órakor a kerületi betegsegélyző pénztár helyiségében (Kert-utca Kutiák-féle házban) igazgatósági ülést tart. Nagyváradi, 1898. január hó 11-én. L. Á. n. g. József igazgató-elnök.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 6.

Különböleg meglepő és elragadó nyíltsággal szövelt mindenről és mindenkiről.

— Ugy-e bár kedves Askán Ön tudja azt, hogy ez a rossz ember ott akart engem hagyni Valparaisóban a faképnél. Azt gondolta, hogy majd elmegyek Indiába és mint özvegy asszony máglyán égettetem el magamat, úgy a mint ez ott szokásban van. Akkor persze megszabadult volna az ő alkalmatlan Angelinájától. Én azonban egy nagy és vastag keresztet csináltam az ő becses számadásaira!

Azon a reggelen, mely az uton töltött első éjszakára felviradt, midőn az én kedves Fredericóm kint ült a hajó fedélzetén és üdvözölt örömmel, gond nélkül megelégedés közt, hogy a súlyos követ válláról lehengerítette, nyúlt egy olajos szardínia után, s ezt a szépen meghízott vaskos és csillogó pikkelyű példányt éppen szájába tenni és bekapni akarta, én hirtelen megkaptam a villát kezében s a rákövetkező pillanatban villának és halnak nyoma sem volt sehol.

A fiatal ur egész felindultan, sőt dühösen fordult a tettes felé, mikor aztán én nevetve és pajzán önelégültséggel állottam ott előtte, olyan képet vágott a dologhoz, mint az az ember, a kinek a rák az orrába ragadt s a bajszán hárfát játszik.

— Ön csodálkozik azon ugyebár Askán, hogy én rákokról beszélek. Oh én már voltam egyszer Európában és Hamburgban. Akkor 15 éves voltam. Egy német családot kísértem át ide, mely azonban semmi hasznomat sem vette és csakhamar visszaküldött hazámba.

— És miért nem lehetett kegyedet használni, Angelina? kérde Askán vidáman.

— En azt hiszem, hogy az ur belém szeretett s ez volt a valódi ok. A nő azonban azt állította, hogy még nagyon fiatal vagyok arra a helyre, melyet be kellene töltenem.

Egyébiránt látott-e már Ön olyan teremtet, a kinek csak egy fülkagylója van? No hát ilyen volt ez az asszonyság, ennek a csodabogárnak csak egy volt, talán azért hallgatott olyan keveset az értelem szavára, mely megsughatta ő Nagyságának, hogy az ember csak úgy tudhat valamit, ha azt előbb megtanulta.

— Képzem, hogy már akkor is oly érzékeny természetű voltál. — szöit közbe Frederico szelid hangon — s azért mondtak fel neked, s ezt jól is tették.

— Persze hogy jól! Erősíté Angelina egyszerre igen komolylyá és bánatossá lett arczal. Legjobb lett volna, ha egy zsákba vartak és vízbe dobtak volna. Ez volna a méltó jutalma annak, hogy nem törtem magamnak életpályát a magam természetes tulajdonaim segélyével, hanem gondatlanságomban a jó Isten kegyelmére bízam magamat.

E szavakra Frederico hirtelen felkapta fejét, meg-megrándoltak, szája azonban mégis néma maradt.

Midőn a pezsgő az asztalra jött és Askán poharat kocczintott Angelinával és megszólalt:

— Az enyémre, vagy Ön egészségére-e, Askán?

— Persze, hogy kegyedére kisasszony!

— Tehát először az én boldogulásom, s ha majd kettőnk sorsáról lesz szó, csak azután az ön szerencséje és boldogulása. Ugy értette Ön szavait?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Berzeviczy és Tisza elnöksége.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud. táv.) Berzeviczy megmarad a Ház alelnökének, ellenben Tisza Kálmán nem fogadja el a pénzügyi bizottság elnökséget, helyébe Hegedűst választják.

A Gárdos tárgyaláshoz.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud. táv.) A feleség gyilkos Gárdos ügyében holnap tartják meg a pörbeszédeket. Ma atyját, anyját és kisebb tanukat hallgatták ki.

A görög hadsereg ujjaszervezője.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud. táv.) A görög hadsereget egy osztrák-magyar tábornok, Waldkamf Tuma altábornagy fogja ujjaszervezni.

Márkus Emma diadala.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud. táv.) A nemzeti színház mai premierie után a közönség kifogta Márkus Emma kocsi-jából a lovakat és óriási óvációk közt huzta a népszínházig.

Eszterházy nyugdíjaztatása.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud. táv.) A »Soir« szerint Esterházy önként kérte nyugdíjaztatását, állítólag azért, hogy szabadon járhasson el ellenségeivel szemben.

Zola levele és a francia sajtó.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud. táv.) A lapok többsége a legélesebben rosszalja Zola levelét. Egyes lapok helytelen eljárásnak mondják, így a »Le Journal« is, amely most közli Zola »Páris« című regényét.

Az »Aurore«, »Rappel«, »Radical« és »Siècle« üdvözlik Zolát. Az »Aurore« köszönetet mond Méline miniszterelnöknek, hogy elrendelte a nyomozást, mert így végre kiderül a való. A »Rappel« kiáltványt közöl, melyben a Dreyfus-pör revízióját követeli. A kiáltványt mintegy 100 tudós, író és művész irta alá, köztük Anatole France akadémikus és Duclaux, a »Pasteur« intézet igazgatója is.

A »Libre Perole«-ban Drummond, válaszképen Zola tegnapi levelére, levelet intéz a köztársaság elnökéhez, amelyben rámutat a Dreyfus-szindikátus fennállására és azzal vádolja azt, hogy a köztársaság biztonsága ellen folytat üzelmeket. Hir szerint szenzációs letartóztatás várható. Beszélik, hogy az államügyész már foglalkozik a dologgal. Lehetséges, hogy Zolát még e hó vége előtt esküdt-szék elé állítják.

Havannai tüntetések.

Budapest, január 14. (Saj. tud. táv.) Ujabb táviratok részleteket közölnek a Havannában történt rendzavarásokról és megerősítik a »Heraldo«-nak New-Yorkból kelt jelentését, amely szerint a tüntetés a helyőrségi parancsnoksági épület előtt volt. A tüntetők így kiáltották: »Éljen Spanyolország! Éljen Weyler!« A lovas-ság megrohanta a tüntetőket. Három tisztet letartóztattak. A színház és a kávéházak zárva vannak. A »Gazetta de Havana« közöl egy rendeletet, amely a sajtóra vonatkozó határozmányokat megszügorítja.

Óriási erdőégés Ausztráliában.

Budapest, január 13. (Saj. tud. táv.) Melbourneból jeletik: Az erdőégek nagy károkat okoztak az egész Victoria-gyar-maton, de legkivált Gippssland kerületben. Két towns-hip elpusztult. Száz meg száz telepítvényes hajlék nélkül maradt. Sok marha égett oda.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Az ünnepelt diva

PÁLMA ILKA

f. évi január hó 18-án (kedden)

DALESTÉLYT

tart

a »Fekete Sas« szálloda nagy termében.

MŰSOR:

1. Meyer-Hellmundt: „Soha sem hittem volna el.“	6. Mozart-Leeb: „Don Juan ábránd.“ — Zongorán előadja: Leeb tanár.
2. Godard: „Chanson de Florian“	7. Bohm: „Comme la Nuit.“
3. Bohm: „In One Year.“	8. Gregh: „Parcs a ta Fenêtre.“
4. Herion: „A dieu Grenade.“	9. Bremberg: „Love The Thief“
5. Munc: „Little bit of string.“	10. Magyar népdalok.

Helyárak: Körszék I. és II. sor 4 frt, a többi sor 3 frt. Zártszék 2 frt. Belépti jegyek 1 frt.

A jegyek előre megválthatók: Ifj. Berger Sámuel könyvkereskedésében (Bémer-tér.)

Kezdeté 8 órakor.

280 szám.

1897

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyváradi városi kir. járásbíró-ság 1897 évi november 6-án 24098 számú végzése következtében Janesó Dezső nagyváradi ügyvéd által képviselt Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok nagyváradi lat. szert. m. püspök javára Sanka Vilmos csermői lakos ellen 12832 frt s jár. erejéig 1897 évi november hó 11-én fogantott biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és ugyan fentnevezett végrehajtató javára 28 frt s jár. erejéig felülfoglalt és 7240 frtra becsült, mintegy 6000 ür köbméter hasáb és dorongfa, 3 öl villafa, 10000 komló karó, összes dől és szárazfák, kimustrált talpfák és galyfák, mintegy 400 méter hánytott dorongfából álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tenkei kir. jbiróság 11082/1897 számú végzése folytán 12832 frt tőkekövetelés, ennek 1897 évi május hó 15. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 229 frt 90 kban bíróság már megállapított költségek valamint 28 frt s járuléka erejéig Beél községben »Beél Lunka« nevű erdőrészen illetve mindenütt a helyszínén leendő eszközlésére 1898 évi január 20. és következő nap-jainak mindég délelőtt 10 órája határidőül ki-tűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly meg-jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingó-ságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Tenkén, 1897 évi december hó 30. napján.

Jaeger Alajos,
kir. bírósági végrehajtó.

ORSZÁGOS HIRLAP

ozimú újságra, mely Budapestten jelenik meg, naponta 16-32 oldal terjedelemben és melynek főszerkesztője

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Előfizetési ára:

Egy hóra 1 frt 20 kr. Negyedévre 3 frt 50 kr.

Kiadóhivatal: **Budapest, József-köut 65. szám.**

az összesen elő az

ki komoly és előkelő hangu lapot akar járattatni,

ki az okos nemzeti politika hívének vallja magát,

ki szereti az újságban is a szép stílust és jó ízlést,

ki a szépirodalomnak java termékeit akarja olvasni,

ki a humor és szellem termékeiben akar néha gyönyörködni,

ki mindentől jól és mindig korán akar értesülvé lenni,

ki nem barátja a fraziseknek, de az érett és komoly politikai cikkeknek,

ki minden ízében modern újságot akar járattatni,

ki óhajtja a szabadsághoz fokozatos fejlődését és a magyarság erősítését,

ki nem barátja a személyi kultuszoknak és megveti a személyes támadásokat,

Pserhofer J.-féle

„Vértisztító-Pilulák“

előbb „ÁLTALÁNOS PILULÁK“

jjggal megérdemlik utóbbi nevüket, mert tény, hogy nagyon sok betegség van, melyben e pilulák kitünőhatása bebizonyítható. Evtizedek óta örvendenek e pilulák a legnagyobb elterjedésnek és kevés család van, a hol e kitünőháziszer hiányoznék. Mint háziszer sok orvos ajánlotta már és ajánlja, különösen mindezen bajok ellen, melyek: az epeömlés, májbajok, bélgyengülés, székrekedés, rossz emésztés, szélszorulás, vertolulás, hámerrhoidák (aranyér), stb.

Vértisztító hatásánál fogva különösen jó hatása van a verszegénységnek is és az ebből származó bajoknak mint: sápadtság, ideges főfájás és a többiek. E vértisztító pilulák fájdalom nélkül hatnak, úgy hogy a leggyengébb szervezetűk, gyermekek is minden aggodalom nélkül használhatják.

E „vértisztító pilulák“ egyedül és mint va ódiak **Pserhofer J. gyógyszerárában** kaphatók: „zum gold. Reichsapfel“ **J. Pserhofer. Singerstrasse nr. 15. Wien** és egy doboz 15 drb pilulával csak 21 kr o. é. Hat doboz 1 frt 5 kr. A pénz előzetes beküldése esetén portómentesen küldve hat doboz 1 frt 2A kr. 3 csomag (18 doboz) 3 frt 35 kr. 4 csomag 4 frt 40 kr. 5 csomag 5 frt 20 kr. 10 csomag 9 frt 20 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedésük miatt e pilulákat különböző név alatt és alakban hamisítják: tehát kéretik kizárólag **Pserhofer J. „vértisztító pilulái“** kéri, mert csak azok a valódiak, melyek használati utasítása **Pserhofer J.** névvel vannak ellátva, és minden egyes csomag tetején vörös betűkkel ezen név látható.

Azon számtalan köszönő iratok közül, melyeket e pilulák használói a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségeik elmúlása után hoz-ának intéztek, csak néhányat említnék fel azon megjegyzéssel, hogy a kik használták, másoknak is ajánlják

Köln, 1886. április 30.

Igen tisztelt Pserhofer ur!

Legyen olyan jó, küldjön ismét utánvétellel 15 csomagot az ön felülmulhatatlan vértisztító piluláiból. Együttal hálás köszönetem fejezem ki önnek csodálatos piluláiért.

Tisztelettel
Pawlistik Ferencz, Lindenthal.

Bécsújhely, 1887. decz. 9.

Nagyon tisztelt uram!

Forró köszönetet mondok önnek 60 éves nagyömöm nevében, ki öt évig chronikus gyomorhájban és vízkórásban szenvedett. Az élet már igazán kin volt rá nézve és már azt hitte, hogy vége van. Véletlenül kapott egy csomagot, az ön kitünő vértisztító-piluláiból és hosszabb használat után ez meggyógyította.

Tisztelettel
Weinzeittel József.

Götschdorf, Kolbach mellett, oszt. Szilézia, 1886. okt. 8.

Tisztelt uram!

Legszívesebben kérem, hogy nekem Általános vértisztító-labdacsoból egy 6 dobozban álló csomagot küldjön. Csak csodálatos piluláinak köszönhetem, hogy gyomorhájomból, mely öt éven át kínozott megszabadultam. Soha sem fogom nélkülözni ezen pilulákat s egyuttal mélyen tisztelt uraságnak meleg köszönetemet fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel
Zwickli Anna.

Bernhardi alpesi növény-liquor, W. O. Bernhard. Bregau Z. Egy üveg ára 2 frt 60 kr., egy fél üveg 1 frt 40 kr., egy negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs legjobb szer minden köszvényes és csuzos bajoknál: gerinczagy bántalmaknál, inszagatózás, Ischias, migrán, nervozus fogfájás, főfájás, fúlszagatózás stb. Egy tégeley 1 frt 20 kr.

Pserhofer J. angol csodabalsama 1 üveggel 50 kr.

Fagyás ellen balsam, Pserhofer J.; évek óta ismeretes, mint legbiztosabb szer mindennemű fagyás ellen épen úgy mint régi sebeket stb. 1 tégeley 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Stoll Kola-Braeparatum kitünő erősítő gyomor és izom számára.

Kola Elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr., egy negyed liter 85 kr.

Pserhofer J. Golve-balsam, nélkülözhetetlen szer a vastag nyak ellen. 1 üveggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Pserhofer J. élet-essenciája (Prágai cseppek) rossz gyomor, rossz emésztés, mindennemű altesti bántalmaknál kitünő háziszer. Egy üveg 22 kr. 12 üveg 2 frt.

Pserhofer J. utifüle, általánosan ismert kitünő háziszer minden katarus, rekedtség, göresős köhögés stb ellen. Egy üveg 50 kr. két üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Fenyő-pomádé. Pserhofer J., évek hosszú sorra óta az orvosok által is elismert legjobb szer minden hajnövesztő szer között. Ele-gansul kiállított nagy adag 2 frt.

Általános flastrom. Stendel tanártól, mindennemű rossz feké ellen, ütéstől, vagy szurásból származó sebekre, sőt régi időközben fel-fel ujló láb fekélyeknél is, esőkönnyös mrigy daganatoknál, fájdalmas köröm méregnél, sebes és gyuladásban levő emlőre, köszvényes lábakra és hasonló bajoknál megbecsülhetetlen. Egy tégeley 50 kr. bérmentve 75 kr.

Általános-tisztító-só. Bullrich A. W. kitünő szer a rossz emésztés minden következményei ellen és pedig: Főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorégés, aranyeres bántalmak, szorulás stb. ellen. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt említett szereken kívül még az összes osztrák és magyar újságokban hirdett bel- és külföldi orvosi specialitások raktáron tartatnak és a raktáron nem levő szerekről felszólításra kész séggel és legelőszobban gondoskodva lesz.

A szállítás postán leggyorsabban lesz eszközözve a pénz előleges beküldése mellett nagyobb megrendelések utánvét mellett is.

Pserhofer J. gyógyszerár „zum gold. Reichsapfel. Bécs, I. Singerstrasse 15.

Egyedül csak azon pilulák valódiak, melyeknek használati utasítása **Pserhofer J.** nevével van ellátva és a melynek minden csomagja tetején, ugyan ezen név vörös írással látható.

Védve bélyeg- és mintajeggyel. Utánzás szigoruan büntetve!

Nyomatott lapulajdonos Szent-László nyomda-részvénytársaságánál Nagyváradon